

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/33/2023
Identifikačné číslo spisu:	5118010243
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5118010243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Kostolanskej a sudcov JUDr. Petra Kaňa a JUDr. Jozefa Šutku, na neverejnom zasadnutí konanom 18. decembra 2024 v Bratislave v trestnej veci W. O. pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona účinného do 30. septembra 2012 v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, o dovolaní obvineného W. O. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 7. októbra 2021, sp. zn. 3To/12/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolanie obvineného W. O. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina z 8. decembra 2020, sp. zn. 28T/21/2018 (ďalej tiež „súd I. stupňa“), boli obvinení W. O. a Ing. V. O. uznaní za vinných zo spáchania zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 20, § 277 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, v znení účinnom do 30. septembra 2012 v spolupáchateľstve, ktorého sa dopustili na skutkovom základe, že:

Ing. V. O. v postavení štatutárneho zástupcu právnickej osoby B. Z. - K. SK, s.r.o. Z. - K. č. 1, IČO:XXXXXXXXX (odberateľ) a W. O. v postavení štatutárneho zástupcu tej istej právnickej osoby a súčasne v postavení konateľa deklarovanej dodávateľskej spoločnosti F. s.r.o., so sídlom na ul. L. XXXX/XX B. Z., IČO: XXXXXXXXX, spoločne a po vzájomnej predchádzajúcej dohode, si ako mesačný platca DPH (B. Z.-K. SK, s.r.o. Z. - K. č. X), neoprávnene uplatnili nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty tým spôsobom, že na Daňovom úrade v Žiline podali dňa 22.08.2012 daňové priznanie k DPH za mesiac júl 2012, s výsledným vzťahom nadmerný odpočet vo výške 150.562,66 Eur, pričom nadmerný odpočet DPH žiadali na základe zaúčtovaných fiktívnych dodávateľských faktúr spoločnosti F. s.r.o. so sídlom na ul. L. XXXX/XX B. Z., Fa č. XXXXXXXX zo dňa 31.07.2012 znejúcej na sumu 314.950,10 Eur za stavebné, klampiarske, stolárske, dokončovacie a pomocné práce, Fa č. XXXXXXXX zo dňa 31.08.2012 znejúcu na sumu 419.708,40 Eur za montážne a búračské práce, Fa č. XXXXXXXX zo dňa 12.09.2012 znejúcej na sumu 139.906,80 Eur za stavebné, konštrukčné, montážne, búračské, elektromontážne a dokončovacie práce, všetky vyhotovené na rekonštrukcii sídla spoločnosti B. Z. - K. SK č. X Z. K. v celkovej výške 874.565,30 Eur, z ktorých vecné plnenie nenastalo a vystavené faktúry

boli bez reálneho plnenia zo strany dodávateľa spoločnosti F. s.r.o. B. Z. a ním deklarovaných subdodávateľov spoločností W. s.r.o. G., R building s.r.o. G., J. P. H. s.r.o. G., čím konatelia spoločnosti B. Z. - K. SK, s.r.o. Z. v úmysle získať neoprávnený prospech uplatnili nárok na vrátenie DPH bez reálneho plnenia za toto zdaňovacie obdobie v rozsahu 145.760,88 Eur.

Za tento trestný čin bol obvinenému W. O. uložený podľa § 277 ods. 4 Trestného zákona, § 39 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní 5 rokov. Podľa § 51 ods. 4 písm. k) Trestného zákona súd uložil obvinenému povinnosť spočívajúcu v príkaze zamestnať sa v skúšobnej dobe, alebo sa uchádzať preukázateľne o zamestnanie.

Obvinenému Ing. V. O. bol uložený podľa § 277 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona súd obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie prokurátor proti výroku o treste u oboch obvinených, aj obvinený Ing. V. O..

Na základe uvedených odvolaní Krajský súd v Žiline (ďalej tiež „odvolací súd“) podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok súd I. stupňa z 8. decembra 2020, sp. zn. 28T/21/2018 u obvineného W. O. vo vzťahu k výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného W. O. odsúdil podľa § 277 ods. 4 Trestného zákona, v znení účinnom do 30. septembra 2012, § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 4 roky a 8 mesiacov, na výkon ktorého obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona súd zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolania obvineného Ing. V. O., a prokurátora vo vzťahu k obžalovanému Ing. V. O., ako nedôvodné zamietol.

Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 7. októbra 2021, sp. zn. 3To/12/2021, podal obvinený W. O., prostredníctvom obhajkyne JUDr. Zuzany Tomášovej, advokátky so sídlom v Považskej Bystrici, dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V tomto dovolaní k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že súd I. stupňa ho uznal vinným a uložil mu zákonným spôsobom výšku trestu podľa objektívneho zistenia skutkového stavu a zohľadňujúc všetky poľahčujúce a priťažujúce okolnosti a vo výroku rozsudku, a následne v odôvodnení sa súd vysporiadal s uloženým trestom, ktorým bol v tomto prípade trest s podmieneným odkladom jeho výkonu.

Súd po vyhlásení rozsudku, jeho odôvodnení a po poučení o opravnom prostriedku, vyzval procesné strany na vyjadrenie, kde obžalovaný sa vzdal práva podať odvolanie a prokurátor uviedol, že podáva odvolanie voči výroku o treste u oboch obžalovaných. Prokurátor v lehote 15 dní na základe poučenia súdu o prípustnosti odvolania, zahlásené odvolanie v zápisnici žiadnym spôsobom nedoplnil, nemodifikoval a z uvedeného možno konštatovať, že jeho odvolanie bolo nepreskúmateľné z dôvodu, že mohlo byť podané tak v prospech oboch obžalovaných, ako aj v neprospech oboch obžalovaných. Až po uplynutí 41 dní bola Okresnému súdu v Žiline doručená listina, v ktorej prokurátor zdôvodnil a doplnil odvolanie v tom, že smeruje proti oboj obžalovaným a to v ich neprospech. Podľa obvineného je možné tvrdiť, že odvolanie prokurátora bolo zákonným spôsobom potrebné odmietnuť a rozsudok súdu prvého stupňa sa má stať právoplatným dňom 23. decembra 2020.

Obvinený ďalej uviedol že je potrebné brať na zreteľ zásady ustanovení Trestného poriadku, ktoré

prokurátorovi obligatórne pri podaní odvolania nenariaďujú podať odvolanie len v neprospech obžalovaného, ale rovnako odvolanie prokurátora môže smerovať aj v prospech obžalovaného. Odvolací súd porušil zásadu in dubio pro reo s priamym dopadom na zásah do práva na obhajobu obvineného.

Skutočnosť, že odvolací súd pokračoval v nezákonnom posúdení odvolania a jeho doplnenia po zákonnej lehote, a dokonca vyhovel a rozhodol v neprospech obvineného, je potrebné vykladať ako zásadné porušenie práva na obhajobu, ktoré porušenie práva má zásadný vplyv na spravodlivý proces a výsledok tohto nezákonného konania mal podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Obvinený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky záverom navrhol, aby podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom odvolacieho súdu bol porušený zákon v ustanovení § 319, § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo, prípadne v iných ustanoveniach Trestného poriadku, a to v neprospech obvineného a podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila písomným podaním zo 7. marca 2023 prokurátorka Okresnej prokuratúry v Žiline, ktorá uviedla, že v dovolaní nie sú uvedené také nové skutočnosti, ktoré by viedli k tomu, že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu obvineného. Prokurátor na hlavnom pojednávaní 8. decembra 2020 zahlásil voči vyhlásenému rozsudku odvolanie, pričom z odvolania prokurátora musí byť zrejmé, či je podané v prospech alebo neprospech obvineného, zákon však neurčuje, že takáto skutočnosť musí byť v zápisnici o hlavnom pojednávaní aj výslovne uvedená. Nakoľko prokurátor v záverečnej reči vo vzťahu k obvinenému W.U. navrhol uložiť nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, s prípadným znížením o jednu tretinu zmysle § 39 ods. 2 písm. t) ods. 4 Trestného zákona, bolo zrejmé, že po rozhodnutí súdu o uložení trestu odňatia slobody vo výmere 3 roky s podmienečným odkladom s probačným dohľadom nad správaním obvineného a určením skúšobnej doby v trvaní 5 rokov, bolo odvolanie prokurátora, ktorým bol napádaný výrok o treste, podané v neprospech obvineného W. O., o čom súd nemal pochybnosti. Písomne vypracovaný rozsudok súdu prvého stupňa bol Okresnej prokuratúre v Žiline doručený 23. decembra 2020 a až na podklade doručeného písomného vyhotovenia rozsudku prokurátor doručil Okresnému súdu v Žiline odôvodnenie odvolania a to dňa 14. januára 2021. Trestný poriadok neurčuje lehotu, dokedy je prokurátor povinný doručiť súdu odôvodnenie odvolania, samotný súd však môže prokurátorovi, po doručení písomného vyhotovenia rozhodnutia, takúto lehotu určiť.

Záverom prokurátorka Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhla, aby dovolanie obvineného W. O. odmietol z dôvodu podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Súd I. stupňa predložil vec na rozhodnutie o dovolaní obvineného Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 21. apríla 2023.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Konštatuje súčasne, že dovolanie obvineného spĺňa podmienky uvedené v § 372 Trestného poriadku a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

Dovolací súd primárne pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolaťom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

V posudzovanom prípade obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolací súd sa ďalej zaoberal konkrétnymi námietkami, ktoré obvinený podriadil v písomných dôvodoch dovolania pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Obvinený v podstate namietal, že prokurátor na hlavnom pojednávaní po vyhlásení rozsudku a po zákonom poučení síce zahlásil odvolanie proti výroku o treste u oboch obvinených, avšak neuviedol, či odvolanie podáva v prospech, alebo neprospech obvinených. Túto skutočnosť uviedol až v písomnom odôvodnení odvolania, ktoré však súdu doručil až po uplynutí zákonnej 15 dňovej lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku prvá veta pred bodkočiarkou dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 34 ods. 1 posledná veta Trestného poriadku obvinený môže uplatňovať svoje práva sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky k týmto výhradám obvineného poukazuje na ustanovenie § 371 ods. 4 veta prvá Trestného poriadku, ktoré treba vykladať tak, že predpoklad, že namietaná okolnosť bola tomu, kto dovolanie podáva, známa už v pôvodnom konaní, bude daný vždy, ak sa s ňou mohol dovolať pri riadnom využití svojich práv - v prípade obvineného realizovaných či už priamo alebo prostredníctvom obhajcu - oboznámiť už v pôvodnom konaní. V takom prípade sa nemôže dovolať úspešne odvolávať na svoju nevedomosť zapríčinenú rezignáciou na uplatnenie svojich práv, resp. majúcu pôvod v ich nedôslednom, resp. nedostatočnom uplatňovaní.

Preto pokiaľ dovolať prvýkrát až v podanom dovolaní namieta okolnosť (objektívne) skôr zistiteľnú z obsahu spisového materiálu, prípadne zo samotného priebehu úkonov trestného konania, nebola splnená vyššie uvedená podmienka podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku.

Zo spisového materiálu je zrejmé, že obvinený ako aj jeho obhajca, boli prítomní na hlavnom pojednávaní

pri vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa, pri poučení o práve podať opravný prostriedok, ako aj pri vyjadrení prokurátora o opravnom prostriedku (č. l. 1120).

Písomné odôvodnenie odvolania prokurátora bolo obhajcovi obvineného doručené 21. januára 2021.

Obvinený ako aj jeho obhajca boli prítomní na verejnom zasadnutí konanom na odvolacom súde 7. októbra 2021, pričom vo svojich vyjadreniach nenamietali postup prokurátora v súvislosti s podaným odvolaním (č. l. 1202).

Napriek skutočnosti, že obvinený mal k dispozícii dostatočný materiálny aj časový predpoklad na uplatnenie v dovolaní uvedených obhajobných námietok, až v podanom dovolaní namietal okolnosť, ktorú bolo možné objektívne zistiť z obsahu spisového materiálu, či dokonca priamo pri vyššie uvedených úkonoch pri ktorých bol obvinený (aj jeho obhajca) osobne prítomný.

Obvinenému sa síce písomné odôvodnenie odvolania prokurátora, napriek opakovaným pokusom, nepodarilo doručiť, v tomto smere však dovolací súd poukazuje na ustálenú súdnu prax, podľa ktorej nemožno považovať za zásadné porušenie práva na obhajobu, ak odvolanie prokurátora bolo doručené len obhajcovi obvineného a nie aj obvinenému, ktorému však bol obsah odvolania prokurátora známy a k nemu sa aj vyjadril na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje v závere za potrebné poznamenať, že každá strana konania má v trestnom konaní nielen práva, ale aj povinnosti, ktoré je potrebné dodržať, ak chce uplatniť prostriedky trestného práva. To predpokladá, že i obvinený sa v rámci svojich oprávnení bude starať o svoje práva, a ak svoju starostlivosť zanedbá, potom sa nemôže právne účinne domáhať na dovolacom súde ochrany svojich práv, keďže sám sa o tieto dostatočne nestaral.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu uplatnených dovolacích námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného odmietol.

Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.